

Ainahan lapsi on joko tyttö tai poika
ETELÄPOHJALAISTEN SUHTAUTUMINEN
SUKUPUOLINEUTRAALEIHIN NIMIIN

Suomen kielen
kandidaatintutkielma
Oulun yliopisto
11.1.2019

Emilia Välimäki

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
2. TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	2
2.1. Onomastiikka	2
2.2. Käsitteiden määrittelyä	3
2.3. Nimien sukupuolittuminen ja aiempi tutkimus	3
3. TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄT	6
4. ANALYYSI	9
4.1. Kokemukset sukupuolineutraaleista nimistä	9
4.1.1. Iloinen <i>Ilo</i>	9
4.1.2. Pieni <i>Kide</i>	10
4.1.3. Haaveileva <i>Kuu</i>	12
4.1.4. Voimakas <i>Myrsky</i>	14
4.1.5. Älykäs <i>Pii</i>	15
4.1.6. Reipas <i>Rae</i>	17
4.1.7. Herkkä <i>Runo</i>	19
4.2. Suhtautuminen sukupuolineutraaleihin nimiin	21
5. PÄÄTÄNTÖ	26
LÄHTEET	29
LIITE	

1. JOHDANTO

Viime vuosina olen törmännyt useisiin erikoisiin nimiin, jotka ovat saaneet minut pohtimaan nimenkantajien sukupuolta. En ole aina osannut sanoa nimen perusteella, onko nimenkantaja ollut tyttö vai poika. Henkilönnimen päätehtävä kuitenkin on perinteisesti ollut yksilön identifiointi eli hänen erottamisensa muista yhteisön jäsenistä (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 162). Suomessa syntyykin vuosittain suuri määrä lapsia, joille keksitään harvinainen tai uniikki nimi (Patjas & Korteso 2015: 48). Vaihtoehdoksi on hiljalleen tullut sukupuolineutraali nimi, joka sopii kaikille sukupuolille, eikä näin ollen lokeroi nimenkantajaa mihinkään tiettyyn sukupuoleen.

Sukupuolineutraalit nimet herättivät kiinnostukseni, joten päätin aloittaa niiden tutkimisen. Sukupuolineutraalit nimet ovat ajankohtainen aihe, jota ei vielä toistaiseksi ole paljoakaan tutkittu. Erityisesti yli 50-vuotiaiden suhtautumista niihin on tutkittu varsin vähän. Tutkin siis kandidaatintutkielmassani yli 50-vuotiaiden eteläpohjalaisten naisten ja miesten suhtautumista sukupuolineutraaleihin nimiin. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

- Luokittelevatko vastaajat sukupuolineutraaleja nimiä sukupuolellisiksi vai neutraaleiksi ja millä perusteella?
- Millaisia mielikuvia neutraalit nimet herättävät?
- Miten sukupuolineutraaleihin nimiin suhtaudutaan?

Hypoteesini on, että yli 50-vuotiaat henkilöt suhtautuvat pääosin negatiivisesti sukupuolineutraaleihin nimiin. Kenttähavaintojeni mukaan iäkkäämmän väestön suhtautuminen sukupuolikysymyksiin ei ole niin positiivinen kuin nuoremman väestön, joten odotan neutraalien nimien herättävän negatiivisia tunteita. Uskon myös, että vastaajat luokittelevat nimiä vaihtelevasti sukupuolellisiksi ja neutraaleiksi, koska tutkimuksessa olevat nimet ovat sellaisia, jotka voivat jakaa mielipiteitä puolin ja toisin

2. TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1. Onomastiikka

Onomastiikka eli nimistöntutkimus on kielitieteen ala, joka tutkii erisnimiä (Ainiala ym. 2008: 12). Erisnimi ilmaisee jonkin tarkoitteen nimityksen ja siten erottaa sen muista samankaltaisista tarkoitteista. Erisnimi voi olla esimerkiksi henkilönnimi, paikannimi, taideteoksen nimi tai tuotenimi. (KS s.v. *erisnimi*.) Tässä tutkimuksessa keskityn kuitenkin vain henkilönnimiin. Henkilönnimellä voidaan tarkoittaa niin etunimiä, sukunimiä, puhuttelunimiä kuin sukunimen tavoin käytettyjä lisänimiäkin (Kiviniemi, Pitkänen & Ziliacus 1974: 16). Kandidaatintutkielmassani tutkin kuitenkin ainoastaan etunimiä.

Nimistöntutkimus on suurimmalta osin ollut paikannimistön ja henkilönnimistön tutkimusta (Ainiala ym. 2008: 60). Ajan kuluessa tutkimuksen piiriin on tullut myös muita nimiä. Näiden muiden nimien luokittelu on voinut välillä olla jopa ongelmallista, koska taustalla on nimistöntutkimuksen vahva perinne juuri paikan- ja henkilönnimistön tutkimuksena. Muita tutkittavia nimiä ovat kuitenkin muun muassa kirjallisuuden nimistö sekä yritysten ja tuotemerkkien nimet. (Ainiala & Saarelma-Maunumaa 2006: 104.)

Vaikka onomastiikka on jo kauan sitten asemoitunut kielitieteelliseksi tutkimusalaksi, se kytkeytyy vahvasti myös muihin tieteenaloihin. Nimistöntutkimus suorastaan houkuttelee tieteidenvälisyyteen, koska nimet ovat kulttuuria ja ne syntyvät ihmisten ja kieliyhteisön sekä ympäristön välisessä vuorovaikutuksessa. Nimiä annetaan niille tarkoiteille, jotka koetaan nimeämisen arvoisiksi. (Ainiala ym. 2008: 15.)

Tutkimukseni on sosiolingvististä nimistöntutkimusta eli sosio-onomastiikkaa. Sosio-onomastisessa tutkimustavassa otetaan huomioon sosiaalinen ja tilanteinen kenttä, jossa nimiä käytetään. Sosiolingvistisessä tutkimuksessa tutkitaan erityisesti nimien käyttöä ja variaatiota. (Ainiala ym. 2008: 75.) Tutkimukseni edustaa lisäksi kansanonomastiikkaa, koska selvitän eteläpohjalaisten suhtautumista sukupuolineutraaleihin nimiin. Kansanlingvistisessä nimistöntutkimuksessa tarkastellaankin kielenkäyttäjien suhtautumista nimiin ja nimiin liittyviä asenteita. Sosio-onomastisen tutkimuksen piirissä voidaan tehdä myös kansanlingvististä tutkimusta. (Ainiala ym. 2008: 77.)

2.2. Käsitteiden määrittelyä

Tutkimukseni kannalta oleellisia käsitteitä ovat **henkilönnimi**, **etunimi**, **sukupuolineutraali nimi**, **nimenkantaja** ja **mielikuva**. Henkilönnimi sisältää myös etunimet (ks. 2.1.) sisäänsä, joten se toimii kattokäsitteenä. Jatkossa puhuessani henkilönnimistä viittaan kuitenkin etunimiin. Etunimi taas on sukunimen lisänä käytettävä henkilönnimi ja ristimänimi (KS s.v. *etunimi*; Kiviniemi ym. 1974: 14). Nimi ei kuitenkaan ole vain mielivaltainen äänneryhmä, vaan sillä on ollut tai on edelleen jokin merkitys, joka on voinut ajan kuluessa unohtua (Nissilä 1962: 39). Nimenkantajan taas Kiviniemi ym. (1974: 31) määrittelevät olevan henkilö tai paikka, jolla on nimi. Viittaan nimenkantajalla tutkimukseni kuviteltuihin henkilöihin, joita kyselyyn vastaajat kuvailevat.

Sukupuolineutraalilla nimellä tarkoitan etunimeä, joka sopii kaikille sukupuolille. Nimi ei siis ole vakiintunut tytön tai pojan nimeksi, vaan sitä on annettu molemmille sukupuolille. Nimestä ei myöskään voi suoraan päätellä, mitä sukupuolta se edustaa. Suuri osa suomalaisista nimistä onkin sellaisia, joista sukupuolta ei voi päätellä merkityksen kautta. Suomen nimistö on siis melko sukupuolineutraalia. (Patjas & Korteso 2015: 52.)

Etunimi ei aina ole vain yksilöivä ilmaus, vaan se voi myös vaikuttaa mielikuvaan nimenkantajasta (Kiviniemi 1982: 11). Yleinen uskomus on, että etunimi vaikuttaa siihen, miten muut ihmiset näkevät nimenkantajan. Ihmisen siis ajatellaan olevan sellainen kuin hänen nimensä on. (Nuessel 1992: 5.) Kielitoimiston sanakirjassa (KS s.v. *mielikuva*) sanotaan mielikuvan olevan sisäinen, psyykkinen kuva tai kuvitelma jostakin. Nimenvälityksessä jokin nimi voi tuntua kauniimmalta kuin jokin toinen, mutta syytä siihen on vaikea selittää. Tunnetta voi perustella nimen äänneasulla tai nimeen sisältyvän ilmauksen merkityksillä. Näitä enemmän asiaan kuitenkin vaikuttanee tuttuihin nimenkantajiin liittyvät mielteet. (Kiviniemi 2006: 140.) Mielikuvat siis ohjaavat nimenvälitystä, ja tutut nimet ohjaavat nimistä muodostuvia mielikuvia.

2.3. Nimien sukupuolittuminen ja aiempi tutkimus

Sukupuolittuneet nimeämiskäytännöt ovat vaikuttaneet suomalaisten arkielämään ainakin 1900-luvun puoliväliin asti ja muovanneet osaltaan käsitystä miesten ja naisten

välisistä eroista. Monissa nimeämisen tavoissa on näkyvissä entisten nimeämiskäytäntöjen kontrolloivia ja vallankäyttöön liittyviä jäänteitä, jotka ovat läsnä yhä 2000-luvulla. Niiden kautta on vieläkin mahdollista luokitella ihmisiä heidän sukupuolensa perusteella. (Kotilainen 2013: 122–123.) Kuitenkaan naisten ja miesten nimien välinen ero ei aina ole ollut, eikä ole vielääkään, täysin selvä. Jo 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa varsinkin uudet omakieliset etunimet, kuten *Sulo* ja *Lahja*, ovat olleet ongelmallisia. Edelleenkin uusien harvinaisten nimien kohdalla kohdataan ongelmia. Useasti kasvien ja kukkien nimien ajatellaan olevan tyttöjen nimiä, mutta muu luontonimistö on sukupuolijaoltaan horjuvampaa. (Ainiala ym. 2008: 231–232.)

Nuesselin (1992: 37) mukaan monet naisille annettavat nimet on johdettu miesten nimestä. Tämän takia naiset on nähty alistettuina ja vähemmän tärkeinä verrattuna miehiin. Nimijohdoksissa on käytetty suffikseja *-a*, *-ene*, *-ette*, *-etta* ja *-ine*, kuten esimerkiksi nimestä *Charles* on johdettu *Charlene*. (Nuessel 1992: 37.) Suomen etunimistössä ei kuitenkaan ole tällaisia kaikkiin tapauksiin päteviä, nimen muotoon tai nimeen sisältyvän ilmauksen merkitykseen perustuvia tuntomerkkejä, jotka liittyisivät sukupuoleen. Nimissä esiintyy vain erilaisia piirteitä, jotka ovat miesten tai naisten nimille yleisiä. Monissa Euroopan kielissä *o*-loppuiset nimet ovat miesten nimiä ja *a*-loppuiset naisten nimiä. Tietynlainen nimen äännerakenne tai pääteaines voi myös olla sukupuolisidonnaista. (Kiviniemi 2006: 115–116.) Suomessa taas *kki*-loppuisten nimien ajatellaan olevan yleensä naisten nimiä. Kuitenkin myös nimen merkitys saattaa kertoa nimenkantajan sukupuolen. (Saarelma-Paukkala 2017: 98.)

Suomen vanhassa nimilaissa on sanottu, että pojalle ei ole saanut antaa naisennimeä eikä tytölle miehennimeä (Nimilaki: 6 a luku, 32 b § [8.2.1991/253]). Vanha nimilaki on kumottu 1.1.2019 voimaan astuneella lailla. Uuden lain mukaan etunimeksi voidaan hyväksyä nimi, joka on vakiintunut samalle sukupuolelle. Kuitenkin poikkeusperusteissa sanotaan, että kyseistä momenttia täyttämätön etunimi voidaan hyväksyä, jos nimi on väestöjärjestelmän mukaan käytössä jo samaa sukupuolta olevalla viidellä elossa olevalla henkilöllä. (Nimilaki 1 luku, 2 § & 3 § [19.12.2017/946].)

Sukupuolisuuden käsite ei aina ole biologinen, vaan se voi olla myös sosiologinen, psykologinen tai seksuaalinen. Jotkut perheet voivat haluta antaa ”monisukupuolisen” henkilönimen, jolla he viestivät perhearvoista tai antavat siten lapsen itse määrittellä

sukupuolensa. (Patjas & Korteso 2015: 52.) Kaikki vanhemmat eivät välttämättä kuitenkaan pyri siihen, että lapsen etunimi olisi sukupuolen suhteen neutraali, vaan he voivat haluta vain antaa kauniin ja miellyttävän nimen lapselleen. Toiset vanhemmat taas tahtovat kyseenalaistaa vallitsevan sukupuolijärjestelmän ja täten kasvattaa lapsensa ihmisenä – ei tyttönä tai poikana. Esiin voi nousta myös ajatus, että kaikki lapset eivät välttämättä ole sukupuoleltaan selkeästi tyttöjä tai poikia. (Saarelma-Paukkala 2017: 101.)

Suomessa sukupuolineutraaleja etunimiä ovat aiemmin tutkineet esimerkiksi Sini Söyrinki kandidaatintutkielmassaan *Tytön, pojan vai kenen tahansa nimi? Harvinaisten etunimien sukupuolen kokeminen* (2015) ja Ripsa Kallinen pro gradu -työssään *Nimessä on taikaa. Uusiin etunimiin liittyvät mielteet Pohjois-Karjalassa ja pääkaupunkiseudulla* (2018). Söyrinki (2015) on tutkinut 20–24-vuotiaiden ja yli 50-vuotiaiden kokemuksia ja saanut tuloksekseen, että nimet herättävät sekä positiivisia että negatiivisia tunteita. Kallinen (2018) taas on tutkinut pohjoiskarjalaisten ja pääkaupunkiseutulaisten mielteitä etunimistä ja sivunnut samalla myös sukupuolineutraaleja nimiä. Myös Kallisen (2018) tutkimuksessa mielipiteet eroavat vastaajien välillä, mutta pääasiassa pohjoiskarjalaiset suhtautuvat kielteisesti sukupuolineutraaleihin nimiin, kun taas pääkaupunkiseudulla suhtautuminen on enimmäkseen neutraalia.

Ulkomailla sukupuolineutraaleja nimiä on tutkittu jonkin verran. Esimerkiksi Yhdysvalloissa David Van Fleet (1997) on tutkinut yliopisto-opiskelijoiden näkemyksiä nimien sukupuolittumisesta. Japanissa taas Masahiko Mutsukawa on tutkinut sukupuolineutraaleja etunimiä ja niiden jakautumista naisille ja miehille. Japanissa nimet jakautuvat rakenteen avulla, esimerkiksi *k*-alkuiset nimet ovat miesten nimiä. Yleisesti neutraalit nimet kuitenkin luokitellaan naisten nimiksi. (Hämäläinen, Eskola, Kallio 2014: 591.)

Etunimistä syntyviä mielikuvia taas on tutkittu enemmän kuin sukupuolineutraaleja nimiä. Tällaisia henkilönnimistä muodostuvia mielikuvia ovat Suomessa tutkineet Kallisen (2018) lisäksi ainakin Jaana Heinonen (2008), Heli Roos (2009) ja Saara Pirkola (2012) pro gradu -tutkielmissaan sekä Kati Ala-Poikela (2017) kandidaatintutkielmassaan.

Tässä luvussa olen käsitellyt tutkimukseni teoreettisia lähtökohtia. Olen kertonut nimitystutkimuksesta, aiemmasta aiheeseen liittyvästä tutkimuksesta sekä määritellyt käytettävät käsitteet. Seuraavaksi tulen kertomaan tutkimusaineistoni keruusta ja käsittelystä.

3. TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄT

Olen kerännyt tutkimusaineistoni sähköisen kyselylomakkeen avulla, koska uskoin siten kerääväni mahdollisimman paljon vastauksia. Kysely onkin tyypillinen aineiston keruutapa kvantitatiivisessa lähestymistavassa. Teen kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta, koska analysoin aineistoni määrällisenä, numeerisena tietona. Määrällisen tutkimuksen tavoitteena on myös jonkinlainen yleistettävyyys. (Kalaja, Alanen & Dufva 2011: 19.) Tutkimukseni on myös kvalitatiivista, koska tutkin, millaisia mielikuvia sukupuolineutraalit nimet herättävät ja miten niihin suhtaudutaan. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen tulosten raportoinnissa käytetään yleensä kirjoituksista valittuja esimerkkejä. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään ilmiötä ja sen luonnetta aineiston ja oman erittelyn avulla. (Kalaja ym. 2011: 20.)

Kyselyyni ovat saaneet vastata Etelä-Pohjanmaan alueella asuvat yli 50-vuotiaat henkilöt. Tähän alueeseen kuuluvat seuraavat kunnat: Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Karijoki, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli ja Ähtäri. Olen jakanut kyselylomaketta näiden alueiden Facebook-ryhmissä, kuten esimerkiksi Kauhajoki-ryhmässä. Tutkimuksellani ei välttämättä saada tarkkaa tietoa koko Etelä-Pohjanmaan alueen suhtautumisesta sukupuolineutraaleihin nimiin, koska kaikista kunnista ei ole saatu vastauksia tai niitä ei ole saatu kaikilta paikkakunnilta yhtä paljon. Kyselyyni ovat saattaneet vastata myös sellaiset henkilöt, jotka eivät kuulu valittuun kohderyhmään, koska kysely on sähköinen ja siihen on vastattu anonyymisti. Olen kuitenkin kyselyn alussa kysynyt vastaajilta heidän ikänsä ja asuinpaikkansa, jotta tutkimukseeni osallistuvat henkilöt todella olisivat eteläpohjalaisia ja yli 50-vuotiaita.

Olen valinnut tutkittaviksi etunimiksi seuraavat nimet: *Ilo, Kide, Kuu, Myrsky, Pii, Rae, Runo, Sana, Soini, Tuisku, Utu* ja *Varma*. Valitsin tutkittavat nimet Helsingin Uutisten jutusta, jossa oli lueteltu useita sukupuolineutraaleiksi koettuja nimiä. Nimet oli kerätty *Vauva-* ja *Meidän perhe* -lehtien keskustelupalstoilta. (Varmavuori 2012.) Olen tarkistanut Väestörekisterikeskuksen nimipalvelusta, että kaikkia kyselylomakkeessani olevia nimiä on annettu viime vuosina ainakin yhteensä 10 kertaa. Väestörekisterikeskuksen tilastoissa on mukana ensimmäisten etunimien lisäksi myös muut annetut nimet, mutta tällä ei tutkimukseni kannalta ole merkitystä. (Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu.) En nimittäin erottele tutkittavia etunimiäni sen mukaan, onko niitä annettu ensimmäisiksi vai

toisiksi nimiksi. Ne siis voivat olla molempia. Tutkielman koon vuoksi en kuitenkaan ole pystynyt mahdollittamaan kaikkien nimien analyysia tähän tutkimukseen. Olen siis analysoinut tutkittavista etunimistä vain seitsemän ensimmäistä.

Kyselyyni olen valinnut edellä mainitut etunimet, koska halusin ottaa tutkimukseeni vain läpinäkyviä nimiä, joilla on jokin merkitys, esimerkiksi *Myrsky / myrsky*. Läpinäkyvillä nimillä tarkoitetaan nimiä, joilla on ulkoasultaan samanlainen vastine tai joiden sisältämät ainekset voidaan tunnistaa kielen sanoiksi (Ainiala ym. 2008: 33). Melkein kaikki nimet kaikissa kulttuureissa ovat alun perin olleet sisällöltään läpinäkyviä, ja useissa kulttuureissa ne ovat sitä vieläkin (Kiviniemi 2006: 143).

Kyselylomakkeessa en ole maininnut, että tutkin juuri sukupuolineutraaleita nimiä, vaan olen kertonut tutkivani uusia etunimiä. Tällä tavoin olen pyrkinyt vähentämään sitä, että vastaajat eivät automaattisesti ole ajatelleet kaikkien esitettyjen nimien olevan sukupuolineutraaleja. Vastaukset perustuvat siis vastaajien omaan ajatteluun ja päätelmiin. Tällaisella käytännöllä uskon saavani autenttisia vastauksia.

Kyselylomakkeessa (ks. liite 1) on ollut yhteensä kaksitoista sukupuolineutraalia nimeä, joiden perusteella vastaajien on pitänyt arvioida, onko nimi heidän mielestään tytön vai pojan, vai onko se neutraali. Vastaajan on aina myös pitänyt perustella valintansa. Annettuja nimiä on lisäksi pyydetty kuvailemaan, esimerkiksi *Kuvaile Myrsky-nimistä henkilöä -*tyyppisesti. Näin olen saanut selville, millaisia mielikuvia sukupuolineutraaleista nimistä on syntynyt. Kahdentoista nimen jälkeen vastaajilta on kysytty avoimia kysymyksiä. Näiden kysymysten avulla olen selvittänyt, miten vastaajat yleisesti suhtautuvat sukupuolineutraaleihin nimiin. Vastaajien on pitänyt siis arvioida, onko neutraaleille nimille tarvetta tai millaisina he ne kokevat. Olen lisäksi kysynyt, olisiko vastaaja voinut antaa jonkin mainituista kahdestatoista nimestä omalle lapselleen nimeksi. Näin olen myös pyrkinyt tutkimaan heidän suhtautumistaan nimiin.

Kyselyyni olen saanut yhteensä 131 vastausta, joista olen ottanut käsiteltäviksi 50 ensimmäistä. Näistä valituista 50 vastauksesta olen joutunut hylkäämään kolme, koska vastaajat eivät ole kuuluneet valittuun kohderyhmään. Olen kuitenkin korvannut nämä hylätyt vastaukset ottamalla kolme vastausta lisää, jotta vastauksia olisi yhteensä 50 kappaletta. Aineistoni vastaajat edustavat hyvin eri paikkakuntia, mutta kaikista Etelä-Pohjanmaan

kunnista vastauksia ei kuitenkaan ole. Informanteista naisia on 41 ja miehiä 9, ja iältään vastaajat ovat 50–73-vuotiaita. Kaikki vastaajat eivät ole vastanneet jokaiseen kysymyslomakkeeni kohtaan, joten vastauksia on joihinkin kohtiin vähemmän kuin 50. Olen myös antanut vastaajille koodit, jotka helpottavat vastausten luokittelua. Jokainen vastaaja on VA + numero, joka ilmaisee, monesko vastaaja on kyseessä.

Käytän luvussa 4. aineistoesimerkkejä, jotka olen ottanut tutkimukseeni informanttien antamista vastauksista. Kyselyyni vastanneiden henkilöiden vastaukset esiintyvät tutkimuksessani siis sellaisinaan kuin vastaajat ovat ne ilmaisseet. Muutamassa aineistoesimerkissä vastaajat ovat maininneet nimeltä itselleen läheisen henkilön, joka kantaa sukupuolineutraalia nimeä. Henkilöiden anonyymiutta suojellakseni olen muuttanut sellaiset nimet muotoon *CV*, jossa *C* tarkoittaa konsonanttia ja *V* vokaalia.

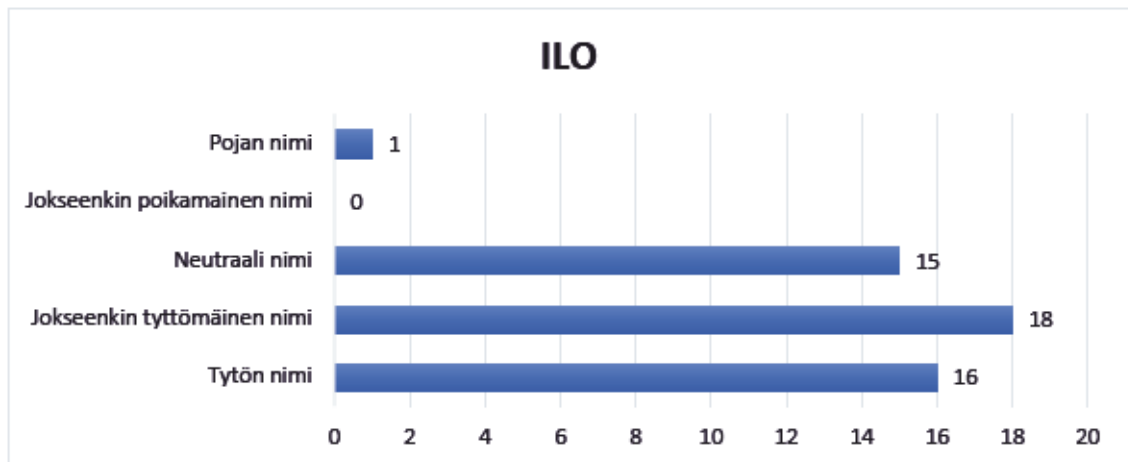
Tässä luvussa olen kertonut tutkimukseni aineiston keräämisestä ja sen käsittelystä. Seuraavassa luvussa kerron aineistosta saaduista tuloksista. Luvussa 4.1. siis käsittelen eteläpohjalaisten kokemuksia neutraaleista nimistä, kun analysoin heidän antamiaan vastauksia tutkittavista etunimistä. Luvussa 4.2. käyn läpi eteläpohjalaisten yleisiä näkemyksiä sukupuolineutraaleista nimistä. Siinä käsittelen siis avoimista kysymyksistä saatuja vastauksia.

4. ANALYYSI

4.1. Kokemukset sukupuolineutraaleista nimistä

4.1.1. Iloinen *Ilo*

Ilo-nimeä on 2000-luvulla annettu miehille 174 kertaa ja naisille 37 kertaa (Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu). Se on siis viime vuosina ollut suosituimpi nimi miehillä kuin naisilla. Kuitenkin moni kyselyyn vastaajista on luokitellut nimen enemmän tytölle sopivaksi kuin pojalle. Syytä siihen, miksi nimeä pidetään enemmän tyttömäisenä, mutta sitä annetaan enemmän pojille, on vaikea sanoa, koska syytä voi olla useita. Kyseessä voi olla ajallinen siirtymä, jossa vanhemmat henkilöt vain mieltävät nimen enemmän tytölle sopivaksi. Toisaalta taas eteläpohjalaisten vastauksissa on näkyvissä nimen merkityksen korostuminen. Nimen sopivuutta tietyille sukupuolelle perustellaan sanan merkityksellä. Kuviosta 1 näkee, miten aineistoni vastaajat ovat luokitelleet *Ilo*-nimen sukupuolta.

KUVIO 1. *Ilo*-nimen sukupuolijakauma.

Kuvion 1 mukaan vastaajat ovat pitäneet *Ilo*-nimeä eniten jokseenkin tyttömäisenä tai tytön nimenä. Kolmanneksi eniten nimeä on pidetty neutraalina. Pojan nimeksi *Ilon* on kokenut vain yksi vastaajista. Sukupuolta vastaajat ovat perustelleet siten, että nimi muistuttaa toista nimeä (*Ilona*), nimen merkitys toimii luokitteluperusteena, nimeä ei pidetä lainkaan nimenä tai sen sukupuolta ei osata määrittellä (ks. taulukko 1). Varsinkin neutraaleiksi nimen kokeneet ovat perustelleet vastaustaan sillä, että se sopii molemmille sukupuolille tai se ei sovi kummallekaan.

TAULUKKO 1. Nimenkantajan sukupuolen luokitteluperusteita.

Nimi muistuttaa toista nimeä.	Nimi luokitellaan merkityksen perusteella.	Nimeä ei pidetä nimenä.	Sukupuolta ei osata määrittellä.
<i>Lyhenne Ilona-nimestä (VA13)</i> <i>Lähellä nimeä Ilona, osaan ajatella vain tytölle (VA24)</i> <i>Se on lähellä Ilonaa. Siksi tytön nimi mielestäni. (VA45)</i>	<i>Ilo liittyy mielestäni enemmän tyttöihin, pojat ovat totisempia (VA3)</i> <i>Tyttömäinen, todennäköisesti ilttähti tai sitten lo-puttomien keskenmenojen jälkeen saatu vauva. (VA35)</i>	<i>Ilo kuvaa enempi tunnetta kuin ihmisen nimeä. (VA14)</i> <i>Ei ole mikään nimi. Se on tunne (VA37)</i> <i>Ei sovi nimeksi. Mutta jos siten käytetään niin kuulostaa tyttömäisen kepeältä (VA46)</i>	<i>Käy molemmille (VA12)</i> <i>Kumpikin voi olla iloinen (VA23)</i> <i>Nimi ei heti tuo mieleen tyttöä tai poikaa. (VA42)</i> <i>Pojista ja tytöistä on iloa (ja surua) samalla tavalla. (VA25)</i>

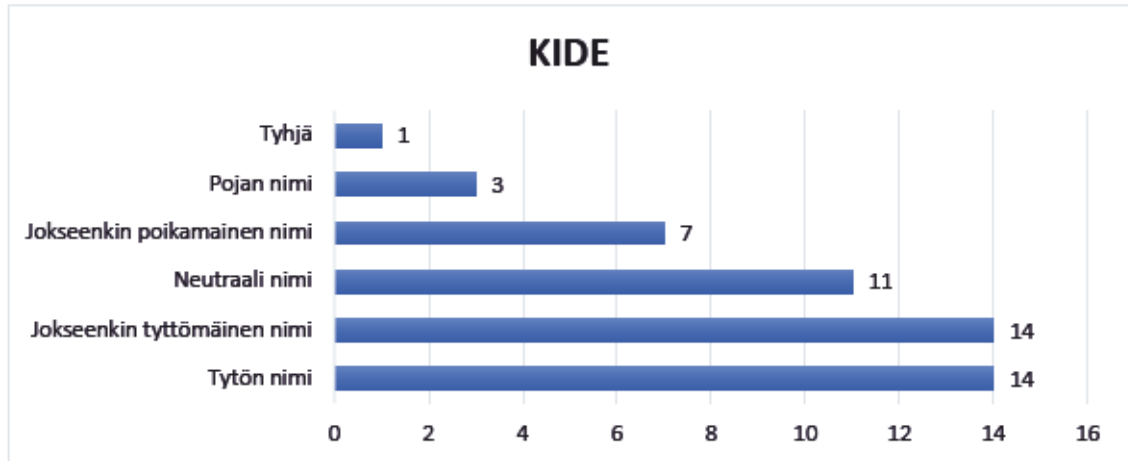
Perusteluissa ovat korostuneet siis nimen yhteys *Ilonaan*, joka on tytön nimi, tai yleinen ajatus siitä, että tytöt ovat iloisempia kuin pojat. Osa vastaajista ei ole osannut kuvitella nimeä etunimeksi lainkaan. Jotkut vastaajista taas ajattelevat nimen sopivan sekä tytöille että pojille. Kaksi kyselyyn vastaajista voisikin kuvitella antavansa lapselleen nimeksi *Ilo*, koska se joko kuulosti mukavalta tai lapsi toi mukanaan ”ilon”.

Vastaajat ovat kuvailleet *Iloa* pääasiassa positiivisilla adjektiiveilla. Useassa vastauksessa on kuvailtu *Ilo*-nimisen henkilön olevan nimensä mukaisesti iloinen. Häntä kuvataan hymyileväksi, valoisaksi, avoimeksi ja seurassa viihtyväksi ihmiseksi. Esille on tullut myös näkemyksiä siitä, että tämän nimen kantaja olisi vanhempien kauan yrittämä ja odottama lapsi. Vastaajat siis pitävät *Iloa* eräänlaisena toivenimenä. Vain muutamissa vastauksissa on kuvailtu *Ilon* ulkonäköä – muuten kaikki kuvailut ovat olleet luonnekuvauksia. Ulkonäöllisesti *Iloa* kuitenkin pidetään *Elovena*-tyttönä, vaaleahkona ja nuorena. Erään vastaajan mielestä hänellä voisi olla myös punaiset hiukset, pisamat ja hymykuopat.

4.1.2. Pieni *Kide*

Kide-nimeä on viimeisen 18 vuoden aikana annettu tasaisesti sekä miehille että naisille. Miehille nimeä on vuosina 2000–2009 annettu alle viisi kertaa, samoin vuosina 2010–2018. Naisille nimeä on annettu vuosina 2000–2009 yhteensä viisi kertaa ja vuosina 2010–2018 alle viisi kertaa. (Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu.) Kuviossa 2 on näkyvissä, millaisia mielikuvia vastaajilla on *Kide*-nimen kantajan sukupuolesta.

KUVIO 2. *Kide*-nimen sukupuoli-jakauma.

Kuvion 2 mukaan *Kide*-nimenkantajan sukupuoli on jakanut mielipiteet vastaajien kesken. Jälleen nimeä on pidetty enimmäkseen tytön nimenä tai tyttömäisenä nimenä. Vastaajista yksitoista on mieltänyt nimen neutraaliksi. Seitsemän vastaajista on pitänyt nimeä jokseenkin poikamaisena, kolme pojan nimenä ja yksi vastaajista on jättänyt vastaamatta. Vastaamattomuutta on kuitenkin perusteltu sillä, että nimeä ei ole pidetty ihmisen nimenä lainkaan. Taulukosta 2 näkyy, miten informantit ovat perustelleet vastauksiaan.

TAULUKKO 2. Nimenkantajan sukupuolen luokitteluperusteita.

Nimi muistuttaa toista nimeä.	Nimi luokitellaan vaikutelman perusteella.	Nimi luokitellaan merkityksen perusteella.	Sukupuolta ei osata määrittellä.
<i>Kuten Säde, Valo</i> (VA2) <i>Tuntuu vain tyttömäiseltä kuten Sädekin</i> (VA36) <i>Yhdistyy mielessä lumeen, Lumi on tytön nimi. Pojan nimenä kuulostaa lempinimeltä.</i> (VA20)	<i>Kuulostaa tytöltä</i> (VA38) <i>Tässäkin äänne kuulostaa pojalta</i> (VA21) <i>Kuulostaa pojan lempinimeltä</i> (VA18) <i>Soveltuu mielestäni paremmin tytölle.</i> (VA28) <i>Sopii enemmän tytölle</i> (VA43)	<i>Lumi ja Kide liittyvät talveen, kevyitä leijailevia.</i> (VA6) <i>Vahva, jäinen nimi</i> (VA27) <i>Maskuliininen, "kova" nimi.</i> (VA44) <i>Tulee mieleen entisaikojen kideradio.</i> (VA10)	<i>En osaa ajatella Kide-nimistä ihmistä.</i> (VA14) <i>Voi olla pojalla ja tytöllä</i> (VA17) <i>Ei tuota sukupuoleen liittyviä, totuttuja (kaava-maisia ja asenteellisia)han ne toki ovat</i> mielikuvia (VA49)

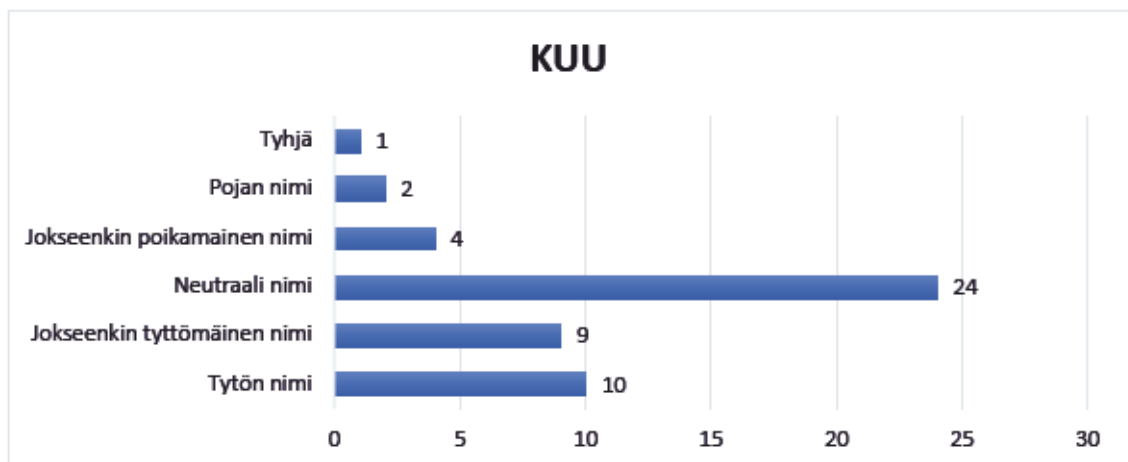
Vastaajien perusteluissa tulevat jälleen esiin luokittelu jonkin toisen nimen mukaan (*Säde, Valo, Lumi*), nimen merkitys ja sukupuolen luokittelun vaikeus. Kuitenkin erona edeltävän nimen luokitteluun on se, että vastaajat perustelevat *Kide*-nimen sukupuolta vaikutelman perusteella. Valintaa perustellaan esimerkiksi sillä, että nimi kuulostaa tai

sopii parhaiten tietylle sukupuolelle. Muutama vastaajista kertoo myös vastanneensa mielikuvan tai intuition perusteella. Jotkut vastaajista taas eivät pidä etunimeä lainkaan ihmiselle sopivana. Jollekin *Kide* tuo mieleen kideradion ja toiselle *Karate Kid* -elokuvan. Kuitenkin neljä vastaajista olisi voinut antaa *Kide*-nimen omalle lapselleen nimeksi, koska he pitävät sitä kauniina ja erityisenä nimenä.

Kidettä on pääasiassa kuvailtu pieneksi, viileäksi ja totiseksi. Nimen tuomat mielikuvat ovat kuitenkin jakaneet mielipiteitä, koska osa liittää nimenkantajaan positiivisia ja osa negatiivisia tunteita. Joidenkin mielestä *Kide* on rohkea, riehakas, itsevarma ja vahva. Jotkut taas ajattelevat nimenkantajan olevan ujo, kylmähäkö, kova ja herkkä. Ulkonäöllisestäkin nimi jakaa mielipiteitä, koska yksi vastaaja kuvittelee nimenkantajan olevan tummahiuksinen ja toinen taas näkee hänet vaaleana ja keijumaisena. Yksi vastaaja liittää *Kiteen* Pohjois-Suomeen, ja eräs vastaajista sanoo *Kide*-nimisen henkilön syntyneen talvella. Lisäksi kuvailuissakin selviää, että useat eivät pidä *Kidettä* nimenä lainkaan.

4.1.3. Haaveileva *Kuu*

Kuu-nimen on 2000-luvulla saanut yhteensä 15 miestä ja 26 naista. Nimeä on ensimmäisiä kertoja annettu tytöille ja pojille 1960–1979-lukujen aikana. (Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu.) Myös Suomessa latinan kuuta tarkoittava *Luna* on tullut käyttöön jo 1960–1970-luvuilla ja sen käyttö on yleistynyt viime vuosina (Nummelin & Teerijoki 2005: 93). Kuvio 3 osoittaa, miten vastaajat luokittelevat nimenkantajan sukupuolta.

KUVIO 3. *Kuu*-nimen sukupuolijakauma.

Melkein puolet vastaajista on pitänyt *Kuuta* neutraalina nimenä (ks. kuvio 3). Yhdeksäntoista vastaajaa on ajatellut nimen olevan joko jokseenkin tyttömäinen tai tytön nimi. Neljä vastaajista on pitänyt nimeä jokseenkin poikamaisena, kaksi pojan nimenä, ja yksi vastaus on jätetty tyhjäksi. Tyhjää vastausta on perusteltu jälleen sillä, ettei nimeä pidetä ihmiselle sopivana. Taulukosta 3 ilmenee, miten annettuja vastauksia on perusteltu.

TAULUKKO 3. Nimenkantajan sukupuolen luokitteluperusteita.

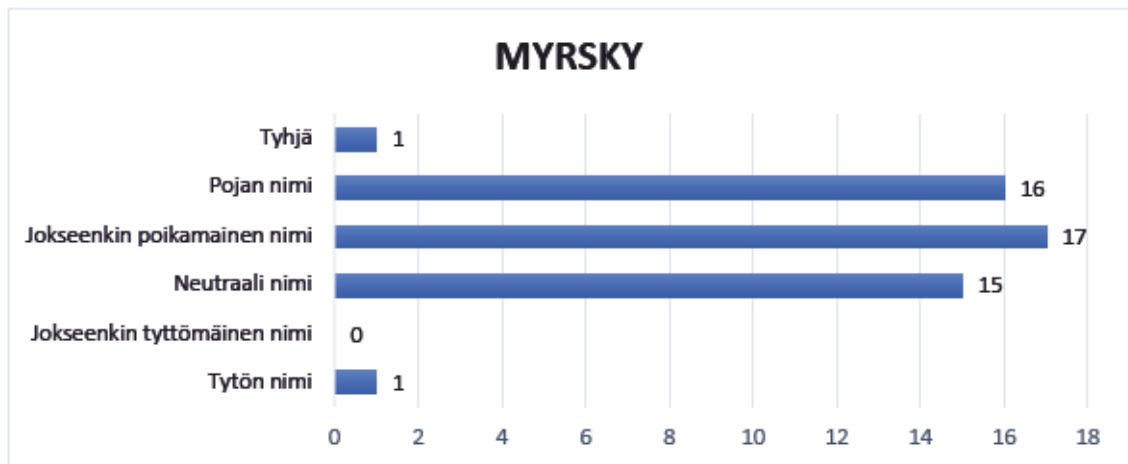
Nimi luokitellaan aiemman tiedon perusteella.	Sukupuolta ei osata määritellä.
<i>Eikö Luna ole suomeksi Kuu? Mielessäni yhdistän sen tyttöön. (VA26)</i>	<i>Sopii kummallekin, silti aika erikoinen nimi (VA3)</i>
<i>Tulee mieleen jonkun lännen leffan inkkarityttö. (VA14)</i>	<i>Ei tule mitään erityistä mielikuvaa kumpaankaan suuntaan. (VA10)</i>
<i>Aivan kuin olisin jostain lukenut Kuu-nimisestä tytöstä. (VA31)</i>	<i>Voisi sopia tytölle tai pojalle. (VA13)</i>
<i>Kuuluu samaan kategoriaan kuin tähti (VA30)</i>	<i>Kuu on kuu (VA40)</i>
<i>Musiikin historiassa Kuu on perinteisesti ollut sukupuolineutraali vartija ja tai-vaankannen kiertolainen (VA25)</i>	<i>Hyvä yhdysnimi esim Kuu-Petteri tai Kuu-Orvokki (VA27)</i>
	<i>Minulle Kuu on neutraali sana (VA42)</i>
	<i>Ei sovi nimeksi. (VA46)</i>

Moni vastaajista on perustellut valintaansa aiheeseen liittyvällä aiemmalla tiedolla. Nimeä muun muassa liitetään toiseen nimeen (*Luna, Tähti*) tai sitten nimeä on aiemmin tavattu jossain. Kaksi vastaajaa perustelee valintaansa myös nimen pehmeydellä ja kuu-hun liittyvällä keltaisella värillä. Lisäksi yhdellä vastaajalla on noussut esiin ajatus *Kuu*-nimen ongelmallisuudesta, koska muut ihmiset luulevat nimenkantajan tarkoittavan nimellään *Q*-äännettä. Useissa perusteluissa kuitenkin tulee esiin myös se, että nimi joko sopii molemmille sukupuolille tai vaihtoehtoisesti se ei sovi kenellekään. Nimeä ei ole osattu ajatella ihmisen nimenä tai se koetaan outona. Kukaan vastaajista ei olisikaan halunnut antaa *Kuuta* nimeksi omalle lapselleen.

Kuuta vastaajat ovat kuvailleet pääasiassa rauhalliseksi haaveilijaksi ja mietiskelijäksi. Nimenkantajan kuvaillaan olevan myös jokseenkin arka, itseksensä viihtyvä, hiljainen ja kulttuurillinen henkilö. Muutamassa vastauksessa nimittäin nousee esiin ajatus siitä, että *Kuu* on kulttuuripersoona tai runoilijasielu. Jotkut vastaajista liittävät *Kuun* luontoon, sillä eräs vastaajista on pitänyt häntä luonnonlapsena ja toinen on kuvailut tätä hippiperheen esikoiseksi, jonka vanhemmilla on läheinen luontosuhde. *Kuun* ulkonäköä ei juuri ole kuvailtu – vain yksi vastaajista ajatteli tällä olevan pitkät hiukset.

4.1.4. Voimakas *Myrsky*

Myrsky-nimi on viime vuosina ollut suosittu erityisesti miehillä, koska sen on saanut nimekseen 2000-luvulla jopa 235 miestä. Erityisesti vuosina 2010–2018 nimenkantajien määrä on kasvanut hurjasti, koska nimeä on annettu 155 miehelle. Naisille nimeä on annettu huomattavasti vähemmän. Vain 19 naista on saanut nimekseen *Myrsky* viimeisen 18 vuoden aikana. (Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu.) Etunimen oletetaan kiintuvan miehennimeksi tulevaisuudessa (Kiviniemi 2006: 124). Nimeä on kuitenkin vielä toistaiseksi annettu sekä naisille että miehille. Kuvio 4 kertoo vastaajien näkemyksiä *Myrsky*-nimen sukupuolijakaumasta.

KUVIO 4. *Myrsky*-nimen sukupuolijakauma.

Valtaosa vastaajista on mieltänyt *Myrskyn* jokseenkin poikamaiseksi nimeksi tai pojan nimeksi. Neutraalina sitä on pitänyt viisitoista informanteista. Tytön nimenä *Myrskyä* on pitänyt vain yksi vastaajista. Valittua sukupuolta vastaajat ovat perustelleet esimerkiksi sillä, että he eivät ole pitäneet nimeä lainkaan ihmiselle sopivana. Lisäksi nimenkantajan sukupuolta on perusteltu nimen merkityksellä tai nimeen liittyvällä aiemmalla tiedolla. Taulukossa 4 näkyvät vastaajien yleisimmät perustelut vastauksilleen.

TAULUKKO 4. Nimenkantajan sukupuolen luokitteluperusteita.

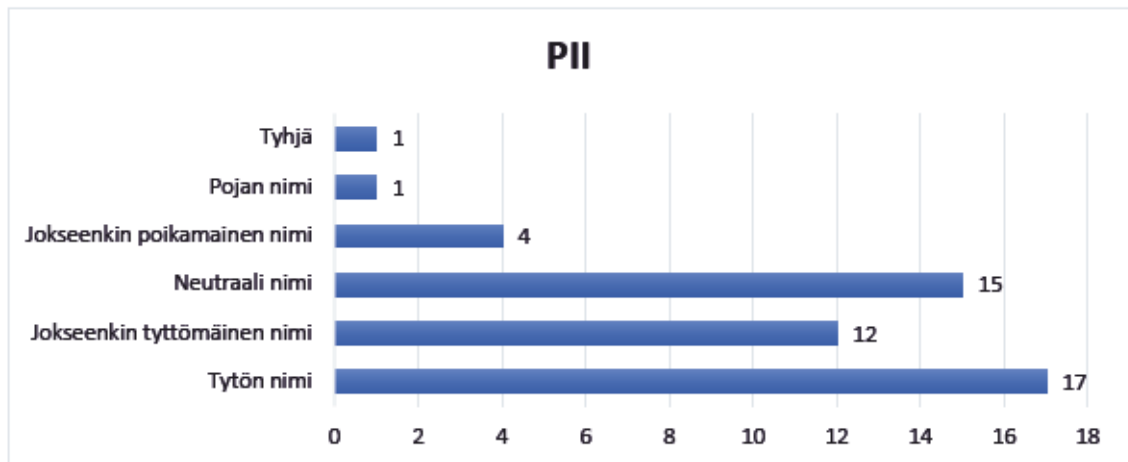
Nimeä ei pidetä ihmiselle sopivana.	Nimi luokitellaan merkityksen perusteella.	Nimi luokitellaan aiemman tiedon perusteella.
<i>Myrsky on säätila ja jotku koirat on myrsky nimisiä. (VA19)</i> <i>No, ei mielestäni nimi lainkaan (VA35)</i> <i>Ei sovi kenellekään nimeksi. (VA44)</i> <i>Ei sovi ihmiselle nimeksi, ennemmin koiralle (VA47)</i>	<i>kuvaa nais henkilöiden luonnetta (VA4)</i> <i>Koen Myrskyn nimenä maskuliinina. (VA6)</i> <i>Voimakas, tuhoakin aiheuttava ilmaus. Ehdottomasti poikamainen nimi. (VA24)</i> <i>Maskuliininen sana (VA42)</i>	<i>Ehkä yhdestä elokuvasta tulee mieleen poikamaisuus (VA17)</i> <i>Jylhä nimi, tunnenkin yhden nimen kantajan. (VA20)</i> <i>Tiedän yhden Myrsky-nimisen pojan. (VA10)</i> <i>Tiedän paljon Myrsky nimisiä poikia, joten vaikea kuvitella tytölle (VA33)</i>

Myrsky-nimen kohdalla vastauksissa korostuu selvästi näkemys siitä, että nimeä ei pidetä ihmiselle sopivana. Useassa vastauksessa sanotaan nimen olevan koiran nimi, ja yksi vastaajista pitää nimeä hevoselle sopivana. Suurin osa vastaajista, jotka kokevat nimen olevan neutraali, perustelevat sitä näkemyksellä, että nimi ei sovi kenellekään. Sopivuuden lisäksi nimeä on luokiteltu myös merkityksen perusteella. Vastaajat vaikuttavat ajattelevan enemmän *myrskyä* sääilmiönä kuin *Myrskyä* nimenä. Näiden lisäksi nimeä on luokiteltu aiemman tiedon perusteella. Monet vastaajat tuntevat jo entuudestaan *Myrsky*-nimisen henkilön, minkä perusteella he liittävät nimen tiettyyn sukupuoleen.

Informantit ovat kuvailleet *Myrskyä* voimakkaaksi, vahvaksi ja vauhdikkaaksi. Vastauksissa korostuu ajatus *Myrskyn* levottomuudesta ja voimakkuudesta. Hänen ajatellaan olevan voimakas niin mielipiteissään kuin ihmisenä muutenkin. Yksi vastaajista kuvailee *Myrskyn* tuovan mukanaan vauhtia ja vaarallisia tilanteita. Henkilöä on kuvailtu myös tummansävyiseksi ja synkäksi. Vastausten perusteella voisi sanoa, että jälleen nimenkantajaa on kuvailtu paljolti sen perusteella, millaisena *myrsky* luonnonilmiönä nähdään.

4.1.5. Älykäs *Pii*

Viimeisen 18 vuoden aikana *Pii*-nimen on saanut 25 naista ja 5 miestä. Kaikkiaan nimenkantajia on olemassa 79 naista ja alle 10 miestä. (Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu.) Enemmistö on siis naisia, mutta miehillekin nimeä on annettu. Kuvio 5 kertoo, miten kyselyn vastaajat ovat luokitelleet *Pii*-nimen sukupuolta.

KUVIO 5. *Pii*-nimen sukupuolijakauma.

Vastaajista 17 on pitänyt *Pii*-nimeä tytön nimenä, 15 neutraalina nimenä ja 12 jokseenkin tyttömäisenä nimenä. Neljä vastaajaa ajattelee nimen olevan jokseenkin poikamainen, yksi vastaaja pitää nimeä pojan nimenä ja yksi vastaajista on jättänyt vastaamatta. Taulukosta 5 näkyy, miten informantit ovat perustelleet vastauksiaan.

TAULUKKO 5. Nimenkantajan sukupuolen luokitteluperusteita.

Nimi muistuttaa toista nimeä.	Nimi luokitellaan aiemman tiedon perusteella.	Nimeä ei pidetä ihmiselle sopivana.	Nimeä pidetään sopivana tytöille ja pojille.
<i>Lähellä Piia nimeä.</i> (VA27) <i>Lyhenne Piiasta.</i> (VA44) <i>Tulee mieleen Pia. Leffassa Piin elämä Pii oli kyllä poika.</i> (VA20) <i>Samaa kategoriaa kuin Pia, Tia, Mia</i> (VA30)	<i>Eikös joku 'tunnettu' naishenkilö ole Pii?</i> (VA10) <i>Vrt. pakinoitsija Pirkko Kolbe</i> (VA25) <i>On ennestään naisen lempinimi</i> (VA42) <i>Taitaa olla joku julkisuuden henkilö(nainen), siitä johtuneen ajatus tytön nimenä.</i> (VA6)	<i>Omituinen nimi kummallekin, niin tytölle kuin pojallekin</i> (VA3) <i>Neutraali, yhdistän matematiikkaan. Pii on pii eikä sovellu nimeksi!</i> (VA24) <i>Ei ole todellista, jos kuulisin ensi kertaa lapsenlapsellani nimen Pii, kyselisin lämpäpattereita kuulolaitteeseen.</i> (VA26)	<i>matematiikka ei sukupuoliso.</i> (VA4) <i>Sopii molemmille.</i> (VA15) <i>Matematiikkaa, kemiaa, geologiaa ja kreikan aakkusia, sopii molemmille sukupuolille. Onkos Pii-nimisiä tyttöjä ja poikia jo olemassakin, jos oikein muistan.</i> (VA31)

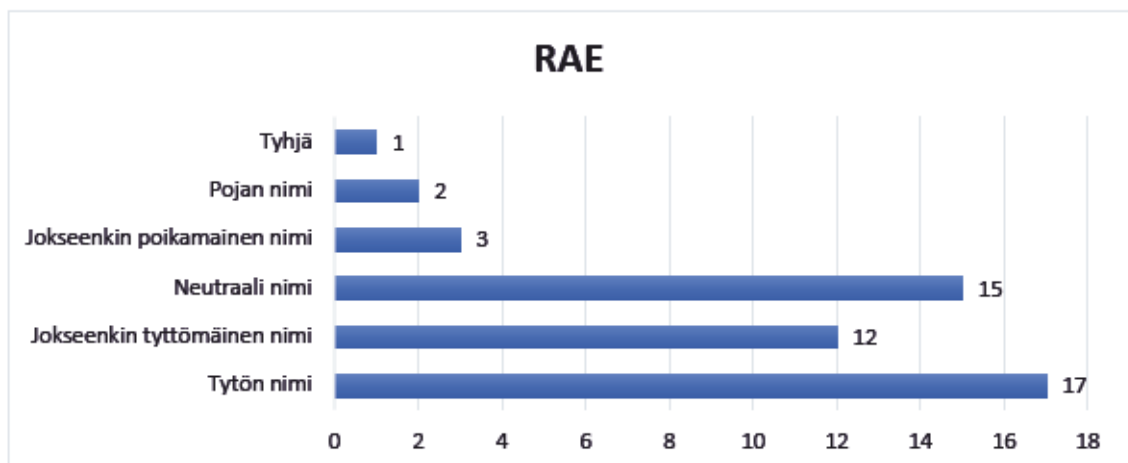
Iso osa vastaajista on pitänyt *Piitä* joko tytön nimenä tai tyttömäisenä nimenä, koska se muistuttaa heidän mielestään jotain toista nimeä (*Piia, Pia, Tia, Mia*). Osa vastaajista tuntee jonkun *Pii*-nimisen henkilön ja osa on kuullut nimen jossakin aiemmin. *Pii*-nimeä kantavia tunnettuja henkilöitä ovatkin esimerkiksi Helsingin Sanomien entinen pakinoitsija *Pii* eli *Pirkko Kolbe* ja sisustusarkkitehti *Ann-Mari "Pi" Sarpaneva* (Nummelin &

Teerijoki 2005: 131). Nimeä on pidetty myös neutraalina, koska osan mielestä se ei joko sovi kenellekään tai se sopii sekä tytöille että pojille. Molemmissa tapauksissa nimeen kuitenkin liitetään matemaattisia mielikuvia. Näiden lisäksi kaksi vastaajista liittää *Piin* etnisiin sukujuuriin tai ulkomaiseksi nimeksi. Monet vastaajista suhtautuvat nimeen kriittisesti, eikä kukaan heistä olisi halunnut *Piitä* lapsensa nimeksi.

Piitä on kuvailtu enimmäkseen älykkääksi ja pieneksi akateemikoksi. Matemaattisuus on jälleen läsnä useassa vastauksessa, kuten se on ollut jo aiemminkin vastaajien perusteissa (ks. taulukko 5). Vastaajat nimittäin pitävät *Piitä* matemaattisesti lahjakkaana henkilönä. Kuitenkin *Piin* luonnetta kuvailtaessa vastaajien näkemykset eroavat. Osan mielestä nimenkantaja on vilkas, mutta osan mielestä *Pii* on hiljainen. Moni vastaaja kommentoikin, ettei osaa ajatella *Piitä* nimenä, koska siitä tulee mieleen vain matematiikan pii. Muutama vastaaja on liittänyt *Piin* myös johonkin muuhun maahan kuin Suomeen. Nimenkantajan ajatellaan olevan esimerkiksi aasialainen.

4.1.6. Reipas *Rae*

Rae-nimen on 2000-luvun aikana saanut 29 naista ja alle 10 miestä. Kuitenkin aiemmin nimi on ollut suosittu: esimerkiksi vuosina 1940–1959 nimi on annettu 35 henkilölle. (Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu.) Suomen lisäksi nimeä esiintyy myös ulkomailla. *Rae* on nimittäin suosittu Amerikassa asuvien aasialaisten parissa (Nummelin & Teerijoki 2005: 136). Kuviosta 6 käy ilmi, miten vastaajat jaottelevat nimenkantajan sukupuolta.

KUVIO 6. *Rae*-nimen sukupuolijakauma.

Vastaajat mieltävät *Rae*-nimen eniten tytön nimeksi tai neutraaliksi nimeksi. Kolmanneksi eniten he pitävät sitä jokseenkin tyttömäisenä nimenä. Vain kolmen vastaajan mielestä nimi on jokseenkin poikamainen, ja kaksi vastaajista kokee nimen pojan nimenä. Yksi vastaus on jätetty tyhjäksi. Taulukosta 6 selviää, miten vastaajat ovat perustelleet valintojaan.

TAULUKKO 6. Nimenkantajan sukupuolen luokitteluperusteita.

Nimi muistuttaa toista nimeä tai se luokitellaan aiemman tiedon perusteella.	Sukupuolta ei osata määrittellä.
<i>Rae oli ennen yhdistettynä Rae-Marjaksi, sopii tytölle paremmin (VA3) tunnen Raen, ja on tyttö (VA4) Tiedän Rae-Maria nimisen tytön (VA23) En osaa kuvitella Raetta pojan nimeksi. Tytön nimeksi se taittuu luontevasti, mukailee esim. Raakelia, Ragnea. (VA31) Amerikkalainen naisen nimi, yhdistyy automaattisesti tyttöön. (VA20) Samanlainen kuin Rea (VA21) Samaa kategoriata kuin Lumi (VA30)</i>	<i>Tämä sopii molemmille. (VA6) Jotenkin vain sopisi tytön sekä pojan nimeksi (VA18) Ei pysty. Jos ryhmässä on kaksi Rae nimistä henkilöä niin miten heidät esitellään? Rakeet, Raet vai joku muu? (VA26) Ei sovi nimeksi (VA44) Eikä tämä ole nimi....? molemmille käy (VA48) Raesokeria (VA37)</i>

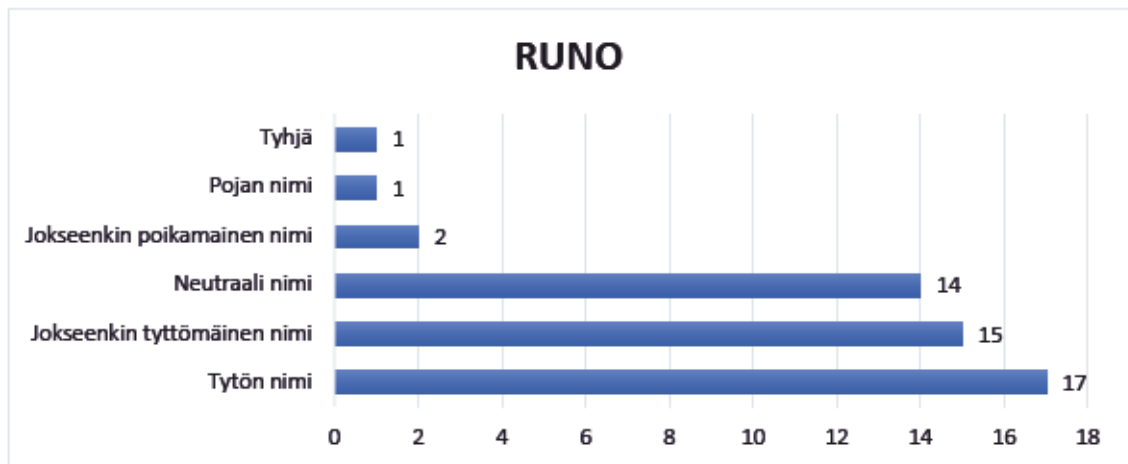
Vastaajat vertaavat *Rae*-nimeä muihin etunimiin, kuten nimiin *Rae-Marja*, *Rae-Maria*, *Raakel*, *Ragne*, *Rea* ja *Lumi*. Osalle nimi on jo entuudestaan tuttu. Usea vastaaja kertookin jonkun tutun kantavan kyseistä nimeä, joten sitä kautta he yhdistävät nimen tytön nimeksi. Neutraaliksi nimeksi *Raetta* luokitelleet ovat perustelleet valintaansa sillä, että nimi sopii molemmille tai nimi ei ole nimi lainkaan. Yksi vastaajista on pitänyt nimeä pojan nimenä, koska hänen mielestään tyttöjen nimet ovat pehmeämpiä kuin poikien.

Jostain syystä iso osa vastaajista on jättänyt kuvailematta *Rae*-nimistä henkilöä. Monet sanovat, ettei heille synny nimestä mitään mielikuvia. Kuitenkin joitain kuvailuja aineistossa esiintyy. Eniten *Raetta* on pidetty reippaana. Osan mielestä *Rae* on hiljainen, rauhallinen ja hillitty, mutta toisen osan mielestä hän on raisu, vilkas ja spontaani. Ulkonäöllisesti *Raetta* on kuvailtu vaaleahiuksiseksi. Erään vastaajan mielestä hänellä on myös tuikkivat silmät ja heleä nauru. Yksi vastaajista ajattelee hänen olevan aasialaisen kulttuurin ystävä.

4.1.7. Herkkä *Runo*

Runo-nimeä on viimeisen 18 vuoden aikana annettu 58 miehelle ja 25 naiselle. Nimi on aiemmin ollut suosituimpi, koska esimerkiksi 1900-luvun alkupuolella sen on saanut itselleen jopa 168 miestä. Viime vuosien aikana nimi on kasvattanut suosiotaan myös naisten nimenä. (Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu.) *Runon* voidaan ajatella muotoutuneen *Runarin* suomalaiseksi rinnakkaismuodoksi tai sen voidaan ajatella pohjautuvan *runo*-sanaan (Saarikalle & Suomalainen 2007: 718). Nimen muodostuminen *Runar*-nimen pohjalta selittäisi ainakin sen, että *Runoa* on annettu paljon poikien nimeksi. Kuviossa 7 näkyy, miten vastaajat ovat luokitelleet *Runo*-nimenkantajan sukupuolta.

KUVIO 7. *Runo*-nimen sukupuolijakauma.

Vastaajat mieltävät *Runon* ennen muuta tytön nimeksi tai tyttömäiseksi nimeksi. Kolmanneksi eniten nimeä pidetään neutraalina. Kaksi vastaaja on pitänyt nimeä jokseenkin poikamaisena ja yksi vastaaja pojan nimenä. Yksi vastaus on jätetty tyhjäksi. Taulukossa 7 ovat näkyvissä yleisimmät perusteet, joilla vastaajat ovat perustelleet näkemyksiään.

TAULUKKO 7. Nimenkantajan sukupuolen luokitteluperusteita.

Nimi muistuttaa toista nimeä tai se luokitellaan aieman tiedon perusteella.	Sukupuolta ei osata määrittellä.	Nimi luokitellaan merkityksen perusteella.
<p><i>Yhdistän nimeen Bruno ja siksi poikamainen nimi. Voisi olla herkkäkin ja silloin tyttömainen nimi. (VA24)</i></p> <p><i>Muistuttaa nimeä Rauno (VA46)</i></p> <p><i>Luin joskus kirjan, jossa oli Runo-niminen tyttö. (VA10)</i></p> <p><i>Sopisi kummalle vaan, tiedän esim koiran jonka nimi on Runo ja hän on poika. Mutta sopisi molemmille (VA33)</i></p>	<p><i>Passaas kummalleki (VA5)</i></p> <p><i>En koe nimeksi (VA40)</i></p> <p><i>Sopii tytölle ja pojalle (VA20)</i></p> <p><i>Se on vain runo...ei nimi (VA48)</i></p> <p><i>Kuka antaisi pojalle nimen Runo? Joku, joka haluaa kasvattaa sukupuolineutraalin ihmisen tai elää jos-sain haavemaailmassa... (VA35)</i></p>	<p><i>Tytöt lukevat enemmän runoja, siksi tyttömainen nimi (VA3)</i></p> <p><i>Ehkä runot yhdistää enemmän tyttöihin (VA18)</i></p> <p><i>Ehkä tytöt on runollisempia (VA23)</i></p> <p><i>Runoja voi olla sekä paatoksellisen maskuliinisia että autereisen feminiinisiä (VA25)</i></p>

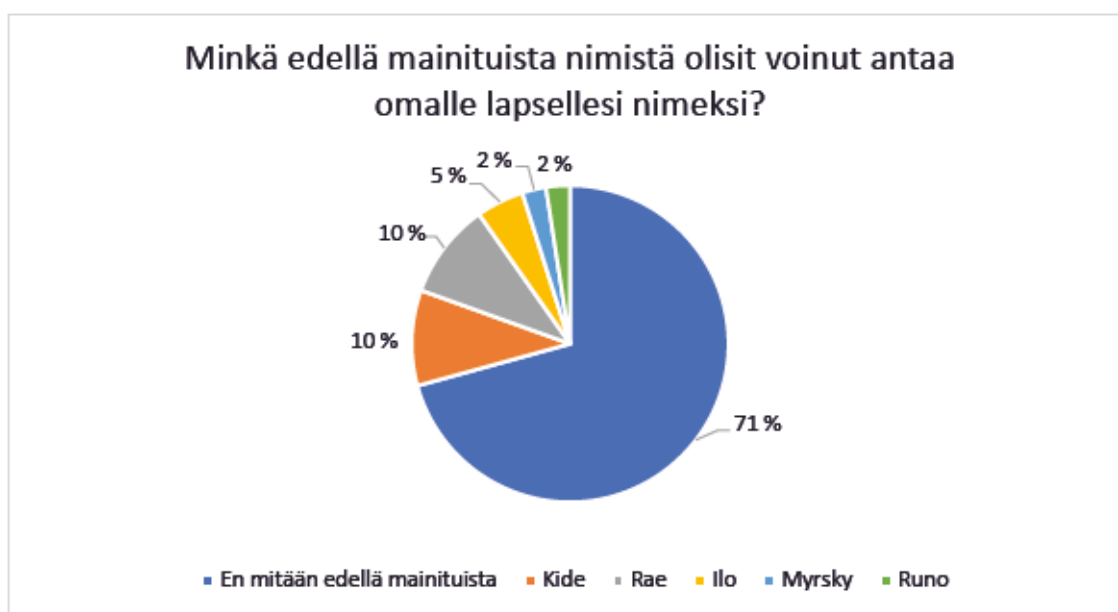
Ne, jotka ovat mieltäneet *Runon* pojan nimeksi, ovat ajatelleet nimen muistuttavan toista nimeä (*Bruno, Rauno*). Vastaajat ovat perustelleet valintaansa myös sillä, että he tuntevat jonkun, joka kantaa kyseistä nimeä tai ovat aiemmin kohdanneet nimen jossain. Nimenkantajan sukupuolta on luokiteltu myös merkityksen perusteella. Vastaajat ajattelevat tyttöjen yleensä olevan runollisempia tai kiinnostuneempia runoista kuin pojat. Lisäksi vastaajat ovat perustelleet valintojaan nimen sopivuudella tai sopimattomuudella tietyille sukupuolelle. Neutraaliksi nimi siis mielletään joko siksi, että se todella on vastaajien mielestä sukupuolineutraali tai sitä ei koeta nimeksi lainkaan.

Iso osa vastaajista on mieltänyt *Runon* naisen nimeksi, vaikka todellisuudessa nimi on yleisempi miehillä. Eteläpohjalaiset ovatkin ehkä pohtineet nimenkantajan sukupuolta enemmän nimen merkityksen ja mielikuvien perusteella, minkä vuoksi he ovat pitäneet *Runoa* naiselle sopivana nimenä. *Runo*-nimen suosio miesten nimenä taas voi johtua *Runar*-nimen vaikutuksesta, koska *Runar* on miehen nimi.

Runoa vastaajat ovat pääasiassa kuvailleet herkäksi, haaveilevaksi, mietteliääksi ja taiteelliseksi. Lisäksi häntä on pidetty hiljaisena ajattelijana, joka on kuitenkin sanavalmis. *Runon* mahdollista ulkonäköä ei ole kuvailtu lainkaan. Vain yksi vastaajista on sanonut, että *Runo* voisi käyttää hametta. Kaikissa annetuissa vastauksissa on selvästi näkyvissä positiivinen sävy, koska nimenkantajaa ei ole kuvattu negatiivisilla piirteillä. Kuitenkin vain yksi vastaajista olisi voinut antaa kyseisen nimen omalle lapselleen nimeksi.

4.2. Suhtautuminen sukupuoli-neutraaleihin nimiin

Olen tutkinut informanttien yleistä suhtautumista sukupuoli-neutraaleihin nimiin avoimien kysymysten avulla. Tällä tavalla eteläpohjalaiset ovat päässeet kertomaan suoraan, miten he kokevat neutraalit nimet tai miten he suhtautuvat niihin. Kyselyssä vastaajien on esimerkiksi pitänyt vastata kysymykseen, minkä tutkimuksessa esiintyvistä nimistä he olisivat voineet antaa omalle lapselleen nimeksi. Tämä tulos on näkyvissä kuviossa 8.

KUVIO 8. Mahdollinen lapsen nimeäminen sukupuoli-neutraalilla nimellä.

Vastaajista 71 % on sitä mieltä, etteivät he olisi voineet antaa mitään tutkimuksessa esiintyvistä etunimistä omalle lapselleen nimeksi. He perustelevat kantaansa esimerkiksi sillä, että mikään nimistä ei heidän mielestään ole ihmisen nimi tai nimet eivät vain kuulosta hyvältä. Osa vastaajista myös haluaa nimenkantajan sukupuolen selviävän helposti etunimestä. Lisäksi jotkut vastaajista arvostavat nimiä, jotka tulevat omasta suvusta, tai pitävät muuten perinteisistä nimistä.

Informanteista 29 % olisi voinut antaa jonkun tutkimuksen kohteena olevista nimistä lapselleen nimeksi. Tällaisina mahdollisina niminä vastaajat ovat pitäneet *Kidettä*, *Raetta*, *Iloa*, *Myrskyä* ja *Runoa*. Nimet ovat vastaajien mielestä olleet miellyttäviä, kauniita, erilaisia tai ytimekkäitä. Valintoja on myös perusteltu sillä, että etunimi on ollut nimistä neutraalein tai sitten sitä on pidetty jonkinlaisena toivenimenä.

Vastaajilta on kysytty myös heidän kokemuksiaan sukupuolineutraalien nimien tarpeellisuudesta. Vastaajat ovat voineet vastata joko myöntävästi tai kielteisesti. Heidän mielipiteensä ilmenevät kuvioista 9.

KUVIO 9. Sukupuolineutraalien nimien tarpeellisuus.

Informanteista 68 % eli 34 vastaajaa on sitä mieltä, että sukupuolineutraaleille henkilönimille ei ole tarvetta. Kuitenkin 30 % eli 15 vastaajaa ajattelee neutraalien nimien olevan tarpeellisia. Yksi vastaaja on jättänyt vastaamatta kysymykseen. Hän on perustellut vastaamattomuuttaan sillä, ettei hänellä ole asiaan mielipidettä. Hänen mielestään ihminen syntyy joko tytöksi tai pojaksi – tosin joskus väärään kehoon. Taulukosta 8 on näkyvissä, miten muut vastaajat ovat perustelleet valintojaan.

TAULUKKO 8. Vastaajien näkemyksiä sukupuolineutraalien nimien tarpeellisuudesta.

Sukupuolineutraaleille nimille on tarvetta	Sukupuolineutraaleille nimille ei ole tarvetta
<p><i>Nykyisin halutaan ehkä piilottaa sukupuoli, ts. ettei nimi määritä henkilöä liikaa. (VA6)</i></p> <p><i>Valinta on vanhempien, jos siltä tuntuu niin siitä vaan. (VA20)</i></p> <p><i>Jokainen lapsi on yksilö. Vanhemmat valitsevat nimen, jonka tuntevat sopivan lapselleen (VA29)</i></p> <p><i>Ne vanhemmat, jotka haluavat kasvattaa lapsensa sukupuolineutraalisti, tarvitsevat käyttöön nimiä, joita ei mielletä sukupuolesta riippuvaisiksi. (VA31)</i></p>	<p><i>Pojat täytyy erottaa tytöistä (VA3)</i></p> <p><i>Nimi on identiteetti. Haluaisiko lapsi itse sellaisen nimen kun muut ovat "normaaleja". (VA5)</i></p> <p><i>Meidät on luotu tytöiksi ja pojiksi (VA10)</i></p> <p><i>Vältytään turhilta kiusallisilta kysymyksiltä, esim. Onko hän hän vai hän? (VA26)</i></p> <p><i>Mielestäni poika on poika ja tyttö on tyttö. On ollut ja miksi pitäisi hylätä vanha perinne. (VA27)</i></p> <p><i>Tyttö on tyttö ja poika on poika, miksi niin ei saisi olla! (VA40)</i></p>

Vastaajat, jotka pitävät sukupuolineutraaleja nimiä tarpeellisina, ajattelevat nimen valitsemisen olevan vanhempien tehtävä. Useat vastaajat korostavat vanhempien valitsevan lapselleen sopivan nimen – jos nimi on neutraali, niin sitten se on. Informantit eivät ilmeisesti halua korostaa neutraaliutta, mutta silti heidän mielestään sellaisille nimille on tarvetta muiden nimien joukossa. Kuitenkin jotkut vastaajista taas ajattelevat, että jos lapsen sukupuolta ei haluta tuoda esiin tai lapsi halutaan kasvattaa sukupuolineutraalisti, neutraalit nimet ovat tarpeellisia.

Informantit, jotka eivät pidä sukupuolineutraaleja etunimiä tarpeellisina, perustelevat näkemystään vain kahden sukupuolen olemassaololla. Heidän mielestään nimen avulla tytöt ja pojat erotetaan toisistaan. Yksi vastaajista myös toteaa, että hän saattaa itse olla sen verran vanhanaikainen, ettei osaa ajatella tyttöjen ja poikien kantavan samaa nimeä. Lisäksi osan mielestä sukupuolineutraalit nimet aiheuttavat liikaa hämmennystä, jos sukupuoli ei ilmene suoraan etunimestä. Vastaajat ehkä siis ajattelevat lapsen joutuvan selittelemään omaa nimeään kaikille, jos se on sukupuolineutraali.

Kyselyssä on kysytty myös suoraan eteläpohjalaisilta, miten he suhtautuvat sukupuolineutraaleihin nimiin. Mielipiteet ovat jakautuneet vastaajien kesken, koska osa on niiden puolella ja osa on niitä vastaan. Kuitenkin enimmäkseen suhtautuminen on negatiivista, sillä sukupuolineutraaleja etunimiä ei koeta tarpeellisina. Olen jaotellut informanttien vastauksia taulukkoon sen perusteella, ovatko ne olleet sävyiltään positiivisia vai negatiivisia. Taulukosta 9 siis ilmenee, millaisia vastauksia eteläpohjalaiset ovat antaneet.

TAULUKKO 9. Vastaajien suhtautuminen sukupuolineutraaleihin nimiin.

Positiivinen suhtautuminen	Negatiivinen suhtautuminen
<i>Hienoja (VA2)</i> <i>Ihan myönteisesti, ei vain ole minun juttuni. (VA20)</i> <i>Positiivisesti. Niitähän on olemassa ollut aina. Isänikin nimi oli CVCCV, joka on nykyisin yleinen tyttöillä. (VA29)</i> <i>Hyvin! Tyttäreni nimi on CVCCV, ja vaikka miellänkin sen tytölle sopivaksi tiedän että myös poikia on nimetty tällä nimellä (VA33)</i> <i>Antaa kaikkie kukkien kukkia (VA42)</i> <i>Ok heille, jotka asioista näin ajattelevat. (VA45)</i>	<i>Lapsihan saa traumoja jo siitä kun nimestä ei pysty päättämään sukupuolta. (Kun niitä on vain kaksi) (VA9)</i> <i>Hankalia – nimestä pitäisi pystyä päättämään sukupuoli. (VA14)</i> <i>Eiköhän biologisesti kuitenkin synnytä joko tytöksi tai pojaksi joten nimi myös jompi kumpi! (VA24)</i> <i>Typerää nykypäivän kikkailua, kuten sekin että kouluissa ei saisi sanoa tyttö tai poika (VA47)</i> <i>En ymmärrä moista vouhotusta. Jumala loi ihmisen mieheksi ja naiseksi. (VA49)</i>

Osa vastaajista kertoo suhtautuvansa hyvin sukupuolineutraaleihin nimiin. Joillakin vastaajilla on omaa kokemusta kyseisistä nimistä. Heillä esimerkiksi on joku sukulainen, joka kantaa neutraalia etunimeä, minkä vuoksi he suhtautuvat sukupuolineutraaleihin nimiin positiivisesti. Muutamista vastauksista ilmenee, ettei kaikilla ole sen suurempaa mielipidettä asiaan. Jotkut vastaajat nimittäin antavat ymmärtää, että ihmiset saavat tehdä mitä itse haluavat. Lapselle voidaan siis heidän mielestään antaa neutraali nimi tai olla antamatta. Erityisen positiivinen suhtautuminen kuitenkin vaikuttaa olevan vähissä eteläpohjalaisten vastauksissa. Vain muutamissa vastauksissa nimittäin suoraan kehuaan neutraaleja nimiä.

Suuri osa eteläpohjalaisista suhtautuu negatiivisesti sukupuolineutraaleihin etunimiin. Vastauksissa korostuu se, että informanttien mielestä ihmisen nimestä pitäisi pystyä päättämään henkilön sukupuoli. Useat vastaajat myös vetoavat kahden sukupuolen olemassaoloon. Heidän mielestään on olemassa vain tyttöjä tai poikia, joten sukupuolineutraalit nimet ovat turhia. Onkin erikoista, miten vähän eteläpohjalaisten vastauksissa näkyy tietoisuus muunsukupuolisuudesta. Muunsukupuolisuutta kuitenkin on olemassa, ja sitä edustavat henkilöt luultavasti haluavat, että heidän nimiään ei mielletä vain tytön tai pojan nimiksi. Sukupuolinäkemyksen lisäksi yksi vastaajista mainitsee, että neutraali nimi voi olla hankala ja aiheuttaa lapsen kiusaamista. Erikoisen nimi saattaa olla hyvä asia, mutta toisaalta se voi aiheuttaa kiusaamista tai syrjintää (Saarikalle & Suomalainen 2007: 8).

Kun vertaan omia tutkimustuloksiani muihin aiheeseen liittyviin tutkimuksiin, löydän tuloksissa samansuuntaisuutta ja poikkeavuutta. Tutkimukseni tulokset ovat jonkin verran samankaltaiset Söyringin (2015) tutkimustulosten kanssa. Söyringin ja minun tutkimukseni vastaajat ovat esimerkiksi kokeneet tutkittavat nimet enemmän tyttömäisiksi kuin poikamaisiksi. Molemmista tutkimuksista sukupuolineutraalit nimet ovat myös herättäneet vastaajissa sekä myönteisiä että kielteisiä tunteita. Koen kuitenkin, että omassa tutkimuksessani suhtautuminen on ollut pääasiassa negatiivisempaa kuin Söyringin tutkimuksessa. Hänen tutkimuksessaan vastaajat eivät nimittäin vaikuta olevan yhtä kriittisiä sukupuolineutraaleja nimiä kohtaan kuin omassa tutkimuksessani. (Söyrinki 2015: 17–19).

Tulokseni ovat hyvin samansuuntaiset Kallisen (2018) tutkimuksen kanssa. Varsinkin hänen tutkimuksessaan esiintyvä pohjoiskarjalaisten suhtautuminen muistuttaa tutkimukseni eteläpohjalaisten suhtautumista. Kallisen tutkimuksessa nimittäin pohjoiskarjalaisista 47 % ja pääkaupunkiseutulaisista noin 25 % suhtautuu sukupuolineutraaleihin nimiin kielteisesti. (Kallinen 2018: 61.) Omassakin tutkimuksessani iso osa vastaajista suhtautuu negatiivisesti neutraaleihin nimiin. Lisäksi perustelut kielteiselle suhtautumiselle sisältävät samankaltaisuutta. Kallisenkin tutkimuksessa vastaajat perustelevat negatiivista suhtautumistaan muun muassa sillä, että nimen avulla sukupuolet pystytään erottamaan toisistaan (Kallinen 2018: 62).

Samalla tavalla kuin Pirkolan (2012), Heinosen (2008), Roosin (2009) ja Ala-Poikelan (2017) tutkimuksissa myös omassa tutkimuksessani nimet herättävät paljon mielikuvia. Pirkolan (2012: 64) tutkimuksessa vastaajat ovat luoneet mielikuvia tietyistä etunimistä ja liittäneet niihin sivumielteitä – jopa merkityksiä. Tämä näkyy myös Heinosen (2008: 116) *pro gradu* -tutkielmassa, jossa todetaan, että jos nimellä on yleiskielinen merkitys, se voi vaikuttaa nimenkantajasta syntyvään mielikuvaan. Samalla tavalla omassa tutkimuksessani informantit ovat usein luoneet mielikuvia nimen merkityksen perusteella ja nimistä syntyneet kuvailut ovat olleet samankaltaisia useilla vastaajilla. Juuri informanttien vastausten samankaltaisuus on tutkimuksia yhdistävä tekijä, kun vertaan tuloksiani aiempien tutkimusten tuloksiin. Esimerkiksi Roos (2009: 95) ja Ala-Poikela (2017: 28) havaitsevat samalla tavalla yhteneväisyyttä nimistä syntyvissä mielikuvissa kuin sitä on havaittavissa myös omassa tutkimuksessani. Huomattavaa siis on, että ihmiset luovat nimenkantajista samankaltaisia mielikuvia pelkän nimen perusteella.

5. PÄÄTÄNTÖ

Kandidaatintutkielmassani olen tutkinut eteläpohjalaisten suhtautumista sukupuolineutraaleihin etunimiin. Tarkoitukseni on ollut selvittää, luokittelevatko eteläpohjalaiset neutraaleja nimiä sukupuolellisiksi vai sukupuolineutraaleiksi, millaisia mielikuvia tutkimuksessa esiintyvät henkilönimet herättävät ja miten vastaajat yleisesti suhtautuvat neutraaleihin nimiin. Tutkimusaineistooni kuuluu 50 vastausta, jotka on kerätty sähköisen kyselylomakkeen avulla.

Tutkimuksen kohteena olevia henkilönimiä vastaajat ovat hypotesini mukaisesti jaotelleet sekä tyttöjen että poikien nimiksi ja neutraaleiksi nimiksi. Kaikkia tutkimuksen etunimiä on pidetty neutraaleina, mutta eniten *neutraali nimi* -tyyppisiä vastauksia on saanut *Kuu*. Se on myös ainoa tutkimuksessa esiintyvistä nimistä, jota vastaajat ovat pitäneet enemmän neutraalina kuin jokseenkin tyttömäisenä tai poikamaisena, tytön tai pojan nimenä. Sen voisi siis sanoa olevan neutraalein etunimi. Vastaajat ovat pitäneet *Piitä*, *Raetta* ja *Runoa* eniten tytön nimenä, kun taas *Myrskyä* he ovat pitäneet poikamaisena nimenä. *Ilo* on vastaajien mielestä tyttömäinen, ja *Kidettä* vastaajat pitävät eniten sekä tyttömäisenä että tytön nimenä. Suurta osaa tutkimuksessa esiintyvistä sukupuolineutraaleista etunimistä siis pidetään tytöille sopivina.

Eteläpohjalaiset ovat pitäneet etunimiä jollekin sukupuolelle sopivina tai neutraaleina tietyn perustein. He ovat esimerkiksi ajatelleet etunimen olevan tytön nimi, koska se on muistuttanut jotain toista tytön nimeä. Vastaajien yleisimmät perustelut valinnoilleen ovatkin olleet seuraavat: nimi muistuttaa toista nimeä, etunimi luokitellaan aiemman tiedon perusteella, kuten elokuvassa esiintyvän hahmon mukaan, tai nimi luokitellaan merkityksen perusteella. Nimen neutraaliutta vastaajat ovat perustelleet sillä, että se joko sopii tytöille ja pojille, nimi ei sovi kenellekään tai nimenkantajan sukupuolta ei osata määrittellä. Vastauksista käy ilmi, että monet ovat valinneet etunimen olevan neutraali, jos he eivät ole pitäneet sitä nimenä lainkaan. Tämän tyyppisiä vastauksia on aineistossa paljon.

Tutkimuksessa esiintyvät etunimet ovat herättäneet vastaajissa jonkin verran mielikuvia. Vastaajat ovat usein olleet yksimielisiä kuvailujensa suhteen, sillä samankaltaiset mielikuvat toistuvat aineistossa. Aineistosta on siis löydettävissä yleisimmät kuvailut, joita nimenkantajista on annettu. *Iloa* vastaajat ovat kuvailleet iloiseksi ja hymyileväksi. Nimeä

on myös pidetty toivenimenä: nimenkantajan toivotaan siis tulevan nimensä kaltaiseksi. *Kidettä* on kuvailtu kooltaan pieneksi ja luonteeltaan viileäksi sekä totiseksi. *Kuuta* vastaajat pitävät rauhallisena haaveilijana, kun taas *Myrskyn* he ajattelevat olevan voimakas ja vauhdikas henkilö. *Piitä* vastaajat kuvailevat älykkääksi ja matemaattisesti lahjakkaaksi. *Rae*-nimistä henkilöä vastaajien on ilmeisesti ollut vaikea kuvitella, koska moni vastaajista on jättänyt kuvailematta nimenkantajaa. Häntä osa vastaajista on kuitenkin kuvaillut reippaaksi. *Runoa* taas eteläpohjalaiset ovat kuvailleet herkäksi ja haaveilevaksi taiteilijaksi. Kuitenkin vastauksissa on ollut näkyvissä myös se, että nimiä ei ole pidetty ihmisille sopivina. Informantit ovat joko vastanneet, että he eivät osaa kuvitella ketään henkilöä, joka kantaisi kyselyssä esiintyvää nimeä, tai ovat jättäneet kokonaan vastaamatta kysymykseen, jossa on pyydetty kuvailemaan nimenkantajaa. Tämän voisi ajatella kertovan vastaajien negatiivisesta suhtautumisesta.

Olen myös kysynyt eteläpohjalaisilta heidän suhtautumisestaan sukupuolineutraaleihin nimiin. Hypoteesini mukaisesti yli 50-vuotiaat vastaajat ovat pääasiassa suhtautuneet neutraaleihin etunimiin negatiivisesti. Suurin osa eteläpohjalaisista vastaajista on nimitäin sitä mieltä, että ihmisen etunimestä pitäisi pystyä päättelemään henkilön sukupuoli, ja heidän mielestään on olemassa vain kaksi sukupuolta. Samoin ajatuksin he ovat myös perustelleet näkemystään sukupuolineutraalien etunimien tarpeellisuudesta. Informanteista 68 % ajattelee, että neutraaleille nimille ei ole tarvetta. Vastaajat ovat sitä mieltä, että tytöt ja pojat on nimien avulla erotettava toisistaan.

Vaikka enemmistö eteläpohjalaisista suhtautuukin negatiivisesti neutraaleihin nimiin, kaikki vastaajat eivät kuitenkaan niin tee. Myös positiivisesti asiaan suhtautuvia vastaajia on aineistossa. Osa informanteista kokee neutraalit nimet hyvänä asiana, koska he tuntevat jonkun, joka kantaa sellaista nimeä. Vastaajista 30 % on sitä mieltä, että sukupuoli-neutraaleille etunimille on tarvetta. Heidän mielestään vanhemmat valitsevat lapselleen sopivan nimen, joten neutraalit nimet koetaan tarpeellisiksi. Jos vanhemmat haluavat kasvattaa lapsensa sukupuolineutraalisti, neutraaleja etunimiä on vastaajien mielestä hyvä olla olemassa. Osa eteläpohjalaisista taas suhtautui nimiin neutraalisti.

Sukupuolineutraaleja etunimiä kannattavat vastaukset ovat kuitenkin harvassa tutkimusaineistossani. Suurimmaksi osaksi vaikuttaakin siltä, että eteläpohjalaiset suhtautuvat sukupuolineutraaleihin nimiin negatiivisesti – muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.

Tutkimukseni tulokset ovat siis hyvin samankaltaisia kuin Kallisen (2018), jonka tutkimuksesta ilmenee, että enemmistö pohjoiskarjalaisista kokee sukupuolineutraalit etunimet negatiivisina. On varmasti hankalaa sanoa vain yhtä syytä, mistä tämä vastaajien negatiivinen suhtautuminen voisi johtua. Syynä saattaa esimerkiksi olla perinteiden vaaliminen, minkä vuoksi tapahtuvaan muutokseen ei osata suhtautua, koska kaiken haluttaisiin pysyvän ennallaan. Iso osa eteläpohjalaisista ajatteleekin, että tytöt ja pojat on erotettava toisistaan nimien avulla. Luulisin tämän johtuvan siitä, että he ajattelevat niin ennenkin olleen, joten niin pitäisi olla nykyäänkin. Tätä ajattelua lisää vastaajien näkemys kahden sukupuolen olemassaolosta. Heidän mielestään on olemassa vain tyttöjä ja poikia.

Tutkimukseni pohjalta voin sanoa, että eteläpohjalaiset vaikuttavat suhtautuvan sukupuolineutraaleihin etunimiin pääasiassa kielteisesti. Koska otantani on vain 50 vastausta, eivät tulokseni ole täysin yleistettävissä. Kaikkien saatujen vastausten käsittely ei ollut tässä kandidaatintutkielmassa mahdollista, mutta laaja aineisto antaa jatkotutkimukselle hyvän pohjan. Mahdollisessa jatkotutkimuksessa voitaisiinkin käsitellä kerätty aineisto kokonaisuudessaan. Siten olisi mahdollista saada vielä enemmän tietoa eteläpohjalaisten suhtautumisesta sukupuolineutraaleihin nimiin.

Näin jälkikäteen ajateltuna olisin voinut aineistoa kerätessäni laittaa kyselyyn mahdolliseksi vaihtoehdoksi myös sen, ettei nimeä pidetä ihmiselle sopivana. Sillä tavalla olisin voinut saada paremmin selville, mitä nimiä eteläpohjalaiset oikeasti pitävät neutraaleina. Tässä tutkimuksessa osa vastaajista on nimittäin valinnut pitävänsä nimeä neutraalina, jos he eivät ole pitäneet nimeä edes ihmiselle sopivana. Jatkoa ajatellen minun pitäisi ehkä muokata vielä kyselyssä olevia vastausvaihtoehtoja ja kysymysten asetteluja, jotta kaikki mielipiteet pääsisivät selkeästi esiin. Pidän kuitenkin sähköistä kyselylomaketta hyvänä tapana kerätä aineistoa, koska esimerkiksi haastattelutilanteessa vastaajat eivät välttämättä uskaltaisi tuoda kaikkia ajatuksiaan esiin. Kyselyssä oleva anonymisuus antaa vastaajille mahdollisuuden tuoda vapaasti ilmi omat mielipiteensä.

Jatkotutkimuksessa voisi mukaan ottaa jonkin toisen ryhmän, jonka näkemyksiä sukupuolineutraaleista nimistä voisi verrata eteläpohjalaisten näkemyksiin. Olisi kiinnostavaa tutkia esimerkiksi alle 50-vuotiaiden henkilöiden tai kokonaan toisella alueella asuvien ihmisen suhtautumista neutraaleihin nimiin. Siten olisi mahdollista saada yhä enemmän tietoa siitä, miten ihmiset suhtautuvat sukupuolineutraaleihin nimiin.

LÄHTEET

- AINIALA, TERHI – SAARELMA-MAUNUMAA, MINNA 2006: Nimistöntutkimus yhä monitieteisempää. – *Virittäjä* 110, s. 99–107.
- AINIALA, TERHI – SAARELMA, MINNA – SJÖBLÖM, PAULA 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- ALA-POIKELA, KATI 2017: *Oulun seudulla asuvien mielikuvia henkilönnimistä*. Suomen kielen kandidaatintutkielma. Oulun yliopisto.
- HEINONEN, JAANA 2008: ”Nimi kertoo kaiken”: *Keskisuomalaisten henkilönnimiin liittyvät stereotyypit*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Joensuun yliopisto.
- HÄMÄLÄINEN, LASSE – ESKOLA, KSENIA – KALLIO, MAIJA 2014: Kansainvälinen nimistöntutkimus laajasti esillä Glasgow’ssa. – *Virittäjä* 118, s. 589–593.
- KALAJA, PAULA – ALANEN, RIIKKA – DUFVA, HANNELE (toim.) 2011: *Kieltä tutkimassa. Tutkielman laatijan opas*. Helsinki: Finn Lectura.
- KALLINEN, RIPSA 2018: *Nimessä on taikaa. Uusiin etunimiin liittyvät mielteet Pohjois-Karjalassa ja pääkaupunkiseudulla*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. ISY.
- KIVINIEMI, EERO – PITKÄNEN, RITVA-LIISA – ZILLIACUS, KURT 1974: *Nimistöntutkimuksen terminologia*. Castrenianumin toimitteita 8. Helsinki.
- KIVINIEMI, EERO 1982: *Rakkaan lapsen monet nimet*. Espoo: Weilin+Göös.
- KIVINIEMI, EERO 2006: *Suomalaisten etunimet*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KOTILAINEN, SOFIA 2013: Suomalaiset henkilönnimikäytännöt sukupuolen sosiokulttuurisina symboleina. – Harjunen, Hannele & Saresma, Tuija (toim.), *Sukupuoli nyt! purkamisia ja neuvotteluja* s. 107–131. Jyväskylä: Kampus Kustannus.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja* 2018. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi> (vierailtu 7.10.2018)
- NIMILAKI: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1985/19850694> (vierailtu 30.10.2018)
 --- <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170946> (vierailtu 30.10.2018)
- NIMPALVELU 2018: Väestörekisterikeskuksen Internet -sivut. <https://verkkopalvelu.vrk.fi/nimipalvelu/> (vierailtu 8.10.2018 & 11.11.2018)
- NISSILÄ, VILJO 1962: *Suomalaista nimistöntutkimusta*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- NUESSEL, FRANK 1992: *The Study of Names: A Guide to the Principles and Topics*. Westport (Conn.): Greenwood Press.

- NUMMELIN, JURI – TEERIJOKI, ELINA 2005: *Eemu, Ukri, Amelie. 2000 kaunista ja harvinaista etunimeä*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo.
- PATJAS, LIISA-MARIA – KORTESUO, KATLEENA 2015: *Uusi etunimikirja Aadasta Äijöön*. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- PIRKOLA, SAARA 2012: *Etunimien herättämät mielikuvat*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- ROOS, HELI 2009: *Pieni ja pippurinen, kierokin ehkä – Etunimistä syntyvät mielikuvat*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.
- SAARELMA-PAUKKALA, MINNA 2017: *Etunimikirja. Suomalaiset nimitrendit 2000-luvulla*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- SAARIKALLE, ANNA – SUOMALAINEN, JOHANNA 2007: *Suomalaiset etunimet Aadasta Yrjöön*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- SÖYRINKI, SINI 2015: *Tytön, pojan vai kenen tahansa nimi? Harvinaisten etunimien sukupuolen kokeminen*. Suomen kielen kandidaatintutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- VAN FLEET, DAVID D. & ATWATER, LEANNE 1997: Gender neutral names: Don't Be So Sure! – *Sex Roles: A Journal of Research* 37, (1) s. 111–123. <https://link-springer-com.pc124152.oulu.fi:9443/content/pdf/10.1023%2FA%3A1025696905342.pdf>
- VARMAVUORI, MARJAANA 2012: *Lapsesta Ruu tai Sirius? Sukupuolineutraaleista nimistä tuli buumi*. Helsingin Uutiset 17.10.2012. <https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/93063-lapsesta-ruu-tai-sirius-sukupuolineutraaleista-nimista-tuli-buumi> (vierailtu 22.9.2018)

LIITE. Sähköinen kyselylomake.

Kysely uusista nimistä

Tutkin kandidaatintutkielmassani uusia suomalaisia etunimiä ja niihin suhtautumista. Kysely on tarkoitettu vain yli 50-vuotiaille Etelä-Pohjanmaan alueella asuville henkilöille. Kyselyyn vastataan täysin anonyymisti ja luottamuksellisesti. Ilmoitathan kuitenkin taustatietoihin sukupuolesi, ikäsi ja asuinpaikkakuntasi. Annettuja vastauksia käytetään vain Emilia Välimäen kandidaatintutkielmassa ja mahdollisesti myöhemmin pro gradu -työssä.

Kyselyn alussa pyydetään täyttämään vastaajan taustatiedot. Tämän jälkeen tulevat uusiin nimiin liittyvät kysymykset ja nimien kuvailut. Lopuksi on vielä muutama avoin kysymys sukupuolineutraaleista nimistä.

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Muu

Ikä *

_____

Asuinpaikkakunta *

_____

Seuraavaksi näet 12 erilaista etunimeä. Kerro jokaisesta nimestä, pidätkö sitä tytön vai pojan nimenä vai sukupuolineutraalina nimenä. Sukupuolineutraalilla nimellä tarkoitetaan nimeä, joka sopii sekä tytölle että pojalle. Muista myös perustella vastauksesi. Tämän jälkeen kuvaile lyhyesti henkilöä, jonka etunimi kyseinen nimi voisi olla.

1. Ilo

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömäinen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Ilo-nimistä henkilöä.

---

2. Kide

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Kide-nimistä henkilöä.

---

3. Kuu

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Kuu-nimistä henkilöä.

---

4. Myrsky

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömäinen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Myrsky-nimistä henkilöä.

---

5. Pii

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Pii-nimistä henkilöä.

---

6. Rae

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Rae-nimistä henkilöä.

---

7. Runo

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Runo-nimistä henkilöä.

---

8. Sana

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Sana-nimistä henkilöä.

---

9. Soini

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Soini-nimistä henkilöä.

---

10. Tuisku

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Tuisku-nimistä henkilöä.

---

11. Utu

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Utu-nimistä henkilöä.

---

12. Varma

- Tytön nimi
- Jokseenkin tyttömainen nimi
- Neutraali nimi
- Jokseenkin poikamainen nimi
- Pojan nimi

Perustele vastauksesi.

Kuvaile Varma-nimistä henkilöä.

Seuraavaksi on vuorossa muutama avoin kysymys, joissa kysytään yleisiä kysymyksiä sukupuoli-neutraaleista nimistä ja niihin suhtautumisesta. Vastaa näihin kysymyksiin omin sanoin ja kerro oma mielipiteesi.

Sukupuolineutraali nimi tarkoittaa nimeä, joka sopii kaikille sukupuolille. Nimi ei siis ole vakiintunut tytön tai pojan nimeksi.

Minkä edellä mainituista nimistä olisit voinut antaa omalle lapsellesi nimeksi?

- Ilo
- Kide
- Kuu
- Myrsky
- Pii
- Rae
- Runo
- Sana
- Soini
- Tuisku
- Utu
- Varma
- En mitään edellä mainituista

Jos valitsit jonkin yllä olevista nimistä, miksi valitsit juuri kyseisen nimen? Perustele.

Jos et olisi voinut antaa mitään yllä olevista nimistä lapsellesi nimeksi, miksi et? Perustele.

Miten suhtaudut sukupuolineutraaleihin nimiin?

Onko sukupuolineutraaleille nimille mielestäsi tarvetta?

Kyllä.

Ei.

Miksi on? / Miksi ei ole?

Kiitos vastauksistasi!

Muista vielä painaa Lähetä-painiketta, jotta vastauksesi tallentuvat.